

Laskennallinen tarveselvitys: Turvaverkkoja Pohjois-Karjalan nuorten tulevaisuuteen TuTu-hanke. 1.1.2024-30.11.2027, ESR+ Sosiaalisten innovaatioiden Suomi. 5.1. Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen.

Yksikkö: Strategia- ja konsernipalvelut, kehittämissyksikkö

Laatija: Heli Aalto 19.10.2023

Hanke jätetty rahoittajalle 29.9.2023 ja rahoitusneuvottelut käynnissä.
Hanketta haetaan ajanjaksolle 1.1.2024-30.11.2027

Rahoituslaskelma

Hankkeen kokonaisbudjetti on 1 160 740 euroa, josta Siun soten omavastuuosuus on 232 149 euroa ja haettava rahoitus 928 591 euroa koko hankekaudelle. Omavastuuosuudet jakautuvat vuosittain seuraavasti.

2024: 38 817 euroa

2025: 79 190 euroa

2026: 79 190 euroa

2027: 34 952 euroa

Hankkeen tarve

Kiireellisten sijoitusten määrä on noussut alkuvuonna 2023 ja alaikäisiä sijoitetaan kodin ulkopuolelle edelleen Pohjois-Karjalassa muita hyvinvointialueita enemmän. Valtakunnallisesti tämä luku on maan korkein. Lastensuojelun asiakasmäärä on noussut 10 % ja raskaimpien palvelujen kuten perhekuntoutuksen luvut ovat tuplaantuneet vuodessa. Asiakkuuksien laatu on vaativampaa ja vaatii raskaampia toimenpiteitä suhteessa aikaisempaan tilanteeseen.

THL:n tilastoraportin 24/2023 mukaan kiireellisesti sijoitettujen ja huostassa olevien lasten määrät vaihtelevat hyvinvointialueittain vuonna 2022. Vastaavaan väestöön suhteutettuna huostassa olleita lapsia oli eniten Kymenlaaksossa (1,7 %) ja vähiten Etelä-Karjalassa (0,45 %). Edelliseen vuoteen verrattaessa huostassa olleiden lasten määrä väheni useimmilla hyvinvointialueilla, poikkeuksena Keski-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo. Vantaa-Keravan ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueilla kiireellisesti sijoitettujen lasten osuus oli suurin, eli 0,6 prosenttia vastaavaan väestöön suhteutettuna.

Ruuhkautunut ja jonoutunut tilanne lasten- ja nuorten palveluissa heijastuu lastensuojeluun. Tällöin joudutaan toimimaan reaktiivisesti ja tilanteet kriisiytyvät. Siun soten alueella suurimmat kustannukset lasten, nuorten ja perheiden osalta tulevat osastohoidoista ja sijaishuollosta. Lastensuojelun sijoitusten kustannukset kuluvalta vuodelta 2023 elokuun loppuun mennessä olivat 14 357 334,16 € ja ne koskivat 330 lasta. Yhden sijoituksen laskennallinen vuosihinta olisi näin n. 65 000 €. Hankkeen omavastuuosuus vastaa alle neljää vuoden kestävä sijoituksen kustannusta em. laskennallisella kustannuksella arvioituna. THL:n selvityksen mukaan ([Lastensuojelu 2021 \(julkari.fi\)](#)) kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten sijoitusten kestot vaihtelevat suuresti. Neljännes vuonna 2021 sijoitettuna olleista lapsista oli sijoitettuna alle 8 kuukautta, ja neljännes lapsista oli ollut sijoitettuna yli 6

vuotta. Kolmasosa (32 %) vuonna 2021 sijoitettuina olleista on ollut sijoitettuna vähintään puolet elämästään. Nämä sijoitusten tunnusluvut pysyvät vuosittain varsin vakaina.

Lastensuojelun kehittäminen ei ole ainoastaan kustannuskysymys vaan ensisijaisesti se on ihmis- ja perusoikeuskysymys. Hankkeen omarahoitusosuudella, 232 149 €, turvataan organisaation mahdollisuus kehittämiseen pitkäjänteisesti ja saadaan lähes miljoonan euron ulkopuolinen panostus kehittämistyöhön.

Hankkeen kuvaus

Hankkeen tavoitteet kohdentuvat seuraaviin valtakunnallisiin strategisiin painopisteisiin:

1. 12–17- vuotiaiden lasten sijoitusten määrän vähentäminen laadukkailla ja vaikuttavilla, lasten ja perheiden arjen tarpeisiin vastaavilla lastensuojelun avohuollon tukitoimilla, työmenetelmillä ja palveluilla.
2. koko perheen ja erityisesti vanhemmuuden tukeminen huostaanottotilanteessa, huostaanoton aikana ja sitä purettaessa sekä muissa siirtymävaiheissa, jotta perheen vuorovaikutussuhteet ja toimintavalmiudet vahvistuisivat eikä kukaan jäisi yksin.

Hankkeen kohderyhmän muodostavat lastensuojelun avo- ja sijaishuollon toimijat. Kohderyhmään kuuluvat myös lastensuojelun yhteistyöverkoston toimijat, esim. päihde- ja mielenterveyspalvelut.

Siun soten hankkeessa mallinnetaan ja pilotoidaan seuraavia alueella uusia toimintamalleja:

- Vanhemmuusvalmennus toimintamalli
- Perheosasto toimintamalli
- Vaikeasti hoidettavien nuorten osasto toimintamalli, arviointi
- Selvittelyosasto toimintamalli
- Kokemusosaajatoiminnan vahvistaminen toimintamalli.

Osa piloteista toteutuu Siun soten omassa laitoksikössä ja osa kohdentuu koko lastensuojelun henkilöstöön. Piloteissa kehitetyt toimintamallit otetaan käyttöön jo hankkeen aikana. Hankkeeseen palkataan 5,5 henkilötyövuotta. Hankkeen vahvistaa lastensuojelun palvelujen ja laitoksiköiden toimintaa ja se varmistetaan henkilöstön osatyöpanoksilla hankkeessa. Hanketta on valmisteltu yhteistyössä sijoitettujen nuorten, heidän vanhempiensa ja lastensuojelun ammattilaisten kanssa. Hankkeen tavoitteet ovat nousseet tästä yhteistyöstä.

Pilotoinnit uudistavat lastensuojelun toimintaa kauaskantoisesti. Palveluja voidaan antaa jatkossa myös perheen kotiin. Kokemusosaajatoiminnan myötä toimintaa voidaan kehittää asiakaslähtöisesti ja lapset ja perheet saavat tarvitsemansa tuen varhaisemmassa vaiheessa.

Hanke vastaa erityisesti Siun soten strategian tavoitteisiin:

- Monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta.
- Palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat.
- Toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa
- Toimintamme on pitkäjänteistä, tulevaisuuteen katsovaa ja päätöksenteko lapsen edun mukaista.